

HFDA Academy: New View

Szerződések teljesítése a koronavírus okozta veszélyhelyzet idején

Dr. György Ádám

A világjárvány az élet minden területén bizonytalanságot szült, így a kreatív iparban előforduló szerződések esetében is. Most talán fontosabb, mint valaha, hogy a szerződő felek tisztában legyenek jogaikkal és kötelezettségeikkel, valamint a vírushelyzet ezekre gyakorolt hatásával. Bár a vis maiorra, azaz a katasztrófhelyzetre való hivatkozás legtöbb esetben elfogadott, léteznek kivételek.

Szerződéstípusok a kreatív iparban

A divat és design területén leggyakrabban használt szerződéstípusok: a vállalkozási, a megbízási, a kollaborációs, a bérnyújtói, valamint a forgalmazási szerződések.

A vállalkozási szerződések fő ismérve, hogy egy adott eredmény létrehozásának érdekében köttetnek (pl. tervezés, anyagmegmunkálás). A szerződés eredménye (pl. formatervezési minta) mindig a szellemi tulajdonjog által védett. Ezzel ellentétben a megbízási szerződéseknél egy úgynevezett „gondossági kötelelem” is megjelenik, azaz egy cél elérése érdekében köteles az adott vállalkozó a munkát végezni, a megrendelő szélesebb utasítási jogkörrel is rendelkezik (ilyen jellegű szerződés köthető pl. marketing tevékenységre is). A vállalkozási, avagy megbízási díj járandóságában is van különbség. Míg a vállalkozási szerződés esetében a díj az eredmény teljesítésétől függ, addig megbízási jogviszony esetében kiköthető, hogy csak az adott cél elérése esetén történjen meg a díj kifizetése, ez esetben úgynevezett sikerdíjjal dolgozik a megbízó.

Kollaborációs szerződésről akkor beszélhetünk, ha kettő, vagy annál több cég dolgozik együtt, egy azonos cél érdekében. Fontos kikötni, hogy meddig terjed ez a szerződés, a másik fél milyen esetekben használhatja fel a kollekció darabjait. Érdemes rendelkezni az esetlegesen megmaradt termékek sorsáról, valamint lényeges eleme egy ilyen jellegű szerződésnek, hogy minden fél vállaljon szavatosságot a saját munkájára, azaz biztosítsa a többi résztvevőt, hogy a saját ötleteit, terveit valósítja meg.

Ha egy adott vállalkozás nem rendelkezik gyártói kapacitással, bérnyújtói szerződés keretén belül bízhat meg egy adott céget. Ilyenkor a márka a tervein túl általában az anyagot is biztosítja a gyártó részére. Fontos kiemelni, hogy a gyár nem szerez tulajdonjogot a termékeken, ez kizárólag a megbízót, azaz a márkát illeti meg.

A kreatív iparban egyik leggyakrabban használt szerződésforma a forgalmazási szerződés. Ennek során a termék jogosultja, azaz a márka ad engedélyt a forgalmazónak, hogy az tovább értékesítse a kapott termékeket. Nincs eredménykötelelem, azaz nem minősül szerződésszegésnek, ha az adott forgalmazó nem tudja eladni a termékeket. A megrendelőnek itt arra vonatkozóan van utasítási jogköre, hogy a termékei milyen módon kerüljenek eladásra, azaz milyen stílusban, akár színben legyenek kialakítva az üzletek (pl. a legtöbb üzletház egyforma kialakítású).

Szerződések teljesítése veszélyhelyzet idején

A szerződő felek jellemzően a vis maiorra hivatkozva kívánnak mentesülni a szerződéses kötelezettségei alól vészhelyzet idején. A vis maior egy olyan természeti vagy emberi eredetű „ellenállhatatlan erőt” jelent, amely abszolút jellegű, azaz az emberek számára elérhető eszközökkel nem hárítható el.

A járványok jellemzően a vis maior kategóriába esnek, de fontos szempont a szerződés megkötésének időpontja is. Ha arra a jelenleg fennálló járványügyi helyzetet megelőzően került sor, úgy a szerződő fél sikeresen hivatkozhat a vis maior szabályai szerinti kimentésre. Amennyiben a felek közötti szerződés nem tartalmaz az előbbieket szerinti szabályrendszert, úgy a Polgári Törvénykönyv (Ptk.) rendelkezései az irányadóak.

Bérleti szerződések felmondása veszélyhelyzet idején

A 47/2020. (III.18.) Korm. rendelet értelmében turisztikai, vendéglátóipari, szórakoztatóipari, a szerencsejáték, a filmipari, az előadóművész, a rendezvényszervező és a sportszolgáltatást nyújtó ágazatok tekintetében a nem lakás céljára szolgáló helyiségre vonatkozó bérleti szerződéseket a bérbeadó 2020. június 30-áig felmondással nem szüntetheti meg. A felmondás tilalmán túl a bérleti díj sem emelhető a veszélyhelyzet ideje alatt. Ugyanakkor a könnyítő intézkedések nem vonatkoznak többek között a ruházati cikket árusító kiskereskedelmi üzletek bérleti szerződéseire, tekintettel arra, hogy a kiskereskedelmi ágazat nem került felsorolásra a vonatkozó Korm. rendeletben. Így ezekben az ágazatokban javasolt a szerződés módosítása a Ptk. és Lakásbérleti törvény szabta keretek között, amennyiben a szerződés szerinti teljesítés nehézségekbe ütközne.